

Komisija za etičnost raziskovanja Pravne fakultete Univerze v Mariboru

Pravna fakulteta Univerze v Mariboru si prizadeva za odličnost v izobraževanju, multidisciplinarnost, krepitev demokratičnih in etičnih vrednot ter za celostni družbeni razvoj. Takšno raziskovanje odpira raznovrstne etične dileme in zato se predlaga ustanovitev »Komisije za etičnost raziskovanja Pravne fakultete Univerze v Mariboru (KER PF UM)«. Komisija za etičnost raziskovanja Pravne fakultete Univerze v Mariboru je posvetovalno telo, ki spodbuja etične dimenzije raziskovanja visokošolskih učiteljev, raziskovalcev in študentov vseh stopenj študija na Pravni fakulteti Univerze v Mariboru. Njena temeljna naloga je obravnavanje etičnih dilem ter etične ustreznosti projektov in raziskav, saj je to pomembno za uspešno in kakovostno raziskovalno delo.

Komisija obravnava tiste predloge raziskav, raziskovalnih nalog in projektov, ki vključujejo delo z ljudmi oz. ustvarjajo neposredne učinke za ljudi, z uporabo znanstvenih metod, ki zahtevajo etično presojo. Komisija presoja izključno na podlagi podane vloge visokošolskih učiteljev, raziskovalcev in študentov, ki so avtorji, mentorji ali odgovorni nosilci raziskave, raziskovalne naloge ali projekta. Komisija ne predpisuje ali zavrača predlogov raziskav, raziskav ali raziskovalnih nalog. Komisija tudi ne opravlja nadzora ustreznosti raziskovalnega dela na podlagi lastne iniciative. Pri svojem delu Komisija upošteva kodekse in načela poklicnih etik in etike v raziskovanju.

Komisija ima pet članov: trije člani iz vrst visokošolskih učiteljev ali raziskovalcev, en član iz vrst asistentov in en član iz vrst študentov.

Člani Komisije, razen člana študenta, so imenovani za mandatno dobo 4 leta. Izvoli jih Senat Pravne fakultete Univerze v Mariboru.

Član študent je imenovan za mandatno dobo dveh let oz. najkasneje do izgube statusa študenta. Na predlog Študentskega sveta Pravne fakultete Univerze v Mariboru ga izvoli Senat Pravne fakultete Univerze v Mariboru.

Pravilnik o delovanju Komisije za etičnost raziskovanja Pravne fakultete Univerze v Mariboru (KER PF UM)

§ 1. Komisija za etičnost raziskovanja Pravne fakultete Univerze v Mariboru (KER PF UM) (v nadaljevanju: Komisija) je izključno posvetovalno telo, ki spodbuja oziroma omogoča etično odgovorno raziskovanje visokošolskih učiteljev, raziskovalcev in študentov vseh stopenj študija na Pravni fakulteti Univerze v Mariboru.

§ 2. Komisija sodeluje z drugimi institucijami, ki se ukvarjajo s sorodnimi dejavnostmi ali se ukvarjajo s področjem, katerega vloga je obravnavana.

§ 3. Komisija obravnava predloge raziskav, raziskovalnih nalog in projektov visokošolskih učiteljev, raziskovalcev in študentov vseh stopenj študija na Pravni fakulteti Univerze v Mariboru, ki vključujejo delo z ljudmi oz. ustvarjajo neposredne učinke za ljudi, z uporabo znanstvenih metod, ki zahtevajo etično presojo.

§ 4. Komisija presoja izključno na podlagi podane vloge visokošolskih učiteljev, raziskovalcev in študentov, ki so avtorji, mentorji ali odgovorni nosilci raziskave, raziskovalne naloge ali projekta.

§ 5. Komisija pripravi in objavi obrazec vloge za visokošolske učitelje, raziskovalce in študente, ki želijo izvedbo postopka etične presoje.

§ 6. Kot posvetovalno telo Komisija ne predpisuje ali zavrača predlogov raziskav, raziskav ali raziskovalnih nalog. Komisija nikoli ne opravlja nadzora ustreznosti raziskovalnega dela na podlagi lastne iniciative ali predloga neupravičenih predlagateljev.

§ 7. Komisijo sestavlja pet članov oz. članic (v nadaljevanju moška oblika spola pomeni tudi žensko obliko spola). Trije člani so iz vrst visokošolskih učiteljev ali raziskovalcev, en član je iz vrst asistentov in en član iz vrst študentov. Ob imenovanju Komisije se med člani iz vrst visokošolskih učiteljev ali raziskovalcev imenujeta predsednik oz. predsednica ter podpredsednik oz. podpredsednica (v nadaljevanju moška oblika spola pomeni tudi žensko obliko spola). Člani Komisije, razen člana iz vrst študentov, so imenovani za mandatno dobo 4 leta. Izvoli jih Senat Pravne fakultete Univerze v Mariboru. Član iz vrst študentov je imenovan za mandatno dobo dveh let oz. do izgube statusa študenta. Na predlog Študentskega sveta Pravne fakultete Univerze v Mariboru ga izvoli Senat Pravne fakultete Univerze v Mariboru.

§ 8. Predsednik Komisije organizira in koordinira delo Komisije, sklicuje seje Komisije, pregleda prispele vloge, pridobiva mnenja članov Komisije in po potrebi zunanjih strokovnjakov, zastopa Komisijo v komunikaciji s tretjimi osebami in organizacijami ter podpisuje dokumente, ki jih izda Komisija. Če se pri obravnavanju prispele vloge pojavi konflikt interesa, se predsednik Komisije izloči iz nadaljnjega dela, njegove naloge pa opravlja namestnik predsednika.

§ 9. Namestnik predsednika opravlja naloge predsednika v njegovi odsotnosti oz. takrat, ko je pri predsedniku podan konflikt interesov. Če je konflikt interesov podan tudi pri namestniku predsednika Komisije, lahko Komisija sama izvoli *ad hoc* namestnika predsednika za posamezen primer, ki ima pri obravnavi tega primera enaka pooblastila kot namestnik predsednika. Pri tem glasovanju ne sodelujejo člani Komisije s konfliktom interesa.

§ 10. Člani Komisije na predlog predsednika oz. podpredsednika pregledujejo vloge za Komisijo, podajajo mnenja o njihovi ustreznosti ter aktivno sodelujejo na sejah Komisije. Pri svojem delu se Komisija po potrebi posvetuje s strokovnjaki z relevantnih področji.

§ 11. Člani Komisije ne smejo sodelovati pri presojanju v primeru konflikta interesov, in sicer v naslednjih primerih:

- vlagatelj ali avtor obravnavane raziskave, raziskovalne naloge, projektov oz. predloge le-teh, je član Komisije;
- vlagatelju ali avtorju obravnavane raziskave, raziskovalne naloge, projektov oz. predloge le-teh, je član Komisije mentor ali somentor oz. je vlagatelj ali avtor obravnavane raziskave, raziskovalne naloge, projekta oz. predloga le-teh mentor oz. somentor članu Komisije;
- z vlagateljem ali avtorju obravnavane raziskave, raziskovalne naloge, projektov oz. predloge le-teh, je član Komisije v sorodstvenem razmerju ali osebnem sporu.

§ 12. Prijavljeni projekti oz. raziskave so zaupne informacije, zato je vsaka uporaba podatkov in posredovanje le-teh tretjim osebam brez soglasja predlagatelja, prepovedana oz. jih načelo zavezuje vse dokler projekt, raziskava oz. raziskovalna naloga ni javno objavljena.

§ 13. Pri svojem delu Komisija upošteva kodekse in načela poklicnih etik in etike v raziskovanju.

§ 14. Postopek in obseg presoje Komisije je prilagojen raziskavam oz. projektom. Komisija vodi postopek glede treh različnih kategorij raziskav:

- Raziskovalne študije oz. projekti brez tveganja za udeležence (ko raziskava ne presega običajnih vsakodnevnih aktivnosti udeležencev ali zahteva le minimalno udeležbo sodelujočih v raziskavi in se v njenem okviru ne zbirajo identificirani osebni podatki),
- Raziskovalne študije oz. projekti z minimalnim tveganjem za udeležence (ko raziskava presega običajne vsakodnevne aktivnosti, zahteva aktivno udeležbo sodelujočih v raziskavi, oziroma kadar se v njenem okviru zbirajo identificirani osebni podatki, pri tem pa obseg in vrsta potencialnih nevarnosti, neugodja ali škode ne presega obremenitev, ki jim je posameznik izpostavljen v vsakdanjem življenju)
- Raziskave, ki presegajo minimalno tveganje (ko raziskava vključuje elemente, ki presegajo minimalno tveganje ali jih iz drugih razlogov člani Komisije ocenjujejo kot etično občutljivo ali sporno).

§ 15. Komisija odloča z večino mnenja vseh članov Komisije, ki smejo sodelovati pri presoji. Na podlagi glasovanja se sprejme sklep, v katerem se poda mnenje o etični primernosti raziskave. Člani Komisije, ki glasujejo proti sprejetemu sklepu, lahko pripravijo ločeno mnenje, ki je sestavni del sklepa Komisije.

§ 16. Vloge za presojo pred Komisijo se oddajo po elektronski poti v referatu za podiplomski študij. Vlogo referat posreduje vsem članom Komisije. V primeru študentskih raziskovalnih nalog je za obravnavo vloge potrebno soglasje mentorja oz. mentorice. Če vloga zahteva popravke in dopolnila, se vlagatelju posredujejo tudi morebitne podane opombe in navodila za potrebne spremembe.

§ 17. Če predsednik Komisije oceni, da je to primerno, lahko Komisija zaseda in odloča tudi korespondenčno.

§ 18. Sprejeti sklep Komisije se skupaj z mnenjem, obrazložitvijo in morebitnimi ločenimi mnenji vroči predlagatelju po elektronski poti na naslov, s katerega je prispela vloga. Na izrecno željo vlagatelja lahko Komisija na podlagi sprejetega pozitivnega sklepa pripravi tudi potrdilo o etični skladnosti, ki ga podpiše predsednik Komisije. V primeru pozitivne ocene se mnenje obrazloži na kratko, če pa je sprejeta negativna ocena, je potrebno negativno mnenje podrobneje obrazložiti. V sklepu lahko Komisija predlagatelju tudi predlaga vsebinske in metodološke spremembe raziskave, če je to potrebno za zagotavljanje etične skladnosti.

§ 19. Predvideni čas obravnave vloge je največ mesec dni. Ta čas se lahko iz utemeljenih razlogov podaljša v primeru večjega števila oddanih vlog v krajšem obdobju ali v času dopustov oz. izpitnega obdobja.

§ 20. Če se vlagatelj ne strinja z mnenjem Komisije, lahko zahteva ponovno presojo vloge in zahtevi za ponovno presojo priloži pisno argumentacijo glede spornih elementov mnenja in obrazložitve. Komisija zahtevo za ponovno presojo obravnava na prvi redni, korespondenčni ali izredni seji ter v skladu s sprejeto odločitvijo oblikuje sklep. Ta sklep je dokončen in nadaljnje pritožbe Komisiji glede obravnavane vsebine niso več možne. Komisija mora zahtevo za ponovno presojo rešiti v roku 14 dni po prejemu vloge.